(Nro. 58.)

GAZETA LWOWSKA

W Poniedziałek Nro. 30. 11. Marca 1822.

Wiadomości zagraniczne.

Portugaliia, Brazyliia i Algarbiia.

W Rio de Janeiro podpisać miano prośbę do Stanów przeciwko powrotowi Następcy Tronu do Europy, albowiem inaczéy spokoyność Brazylyi byłaby zagrożoną.

Wiadomości z Mozambiku (na brzegach południowo wschodnich Afryki) zawieraią, że lud złożył tameczного Królewskiego Wielkorządzcę i utworzył Juntę prowincyyną. Do ukonczenia rewolucyi Portugalskiey niedostaie tylko ieszcze doniesienia tego rodzaiu z posiadłości w Indyiach wschodnich, Goa i t. d.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

W Izbie wyższéy zasiada Król. Xiążąt 6, Xiążąt 18, Margrabiów 18, Hrabiów 104, Wice-Hrabiów 20, Baronów 144, Parów Szkockich 16, Irlandzkich 28, Arcybiskupów, i Biskupów 30, razem 384. — W Izbie niższéy iest 513 Reprezentantów z Anglii i Wallii, ze Szkocyi 45, z Irlandyi 100, razem 658.

Francyia.

Z Paryża d. 15. *Lutego.* — Na wczoraysżem bardzo burzliwem posiedzeniu trudniła się daley Izba Deputowanych obradami nad art. 3. proiektu do ustawy względem policyi nad pismami peryiodycznemi, takowe ukończyła i artykuł ten, odrzuciwszy dodatki przełożone przez PP. Benjamina Constant, Manuela, St. Aulairu i t. d. iak go przyięta, iak był od Kommissyi zmieniony. Rozprawy nad dwoma ieszcze artykułami skończą się dzisiay zapewne i proiekt do ustawy przy głosowaniu nad całością, będzie bez wątpienia przyięty.

Ztamtąd z d. 16. *z. m.* — Wczoraysze posiedzenie w Izbie Deputowanych rozpoczęło kilku Członków przełożeniem różnych dodatków w kształcie nowych artykułów do proiektu ustawy względem policyi nad pismami peryiodycznemi, lecz takowe zostały odrzucone. Poczem rozpoczęto rozprawy nad art. 4. brzmiącym wraz z dodatkiem Kommissyi przez Rząd dozwolonym w sposobie następuiącym: »Gdyby w przerwie iednego posiedzenia do drugiego, zaszły ważne okoliczności, czyniące niedostatecznemi na chwilę środki ku bezpieczeństwu i zatamowaniu ustanowione, wtedy obowiązuiącemi będą ustawy z d. 31. Marca 1820 i 26. Lipca 1821 (to iest cenzura) na mocy rozporządzenia Królewskiego, uchwalonego na radzie ministeryialney a przez trzech Ministrów zawidzianego. — Rozporządzenie to ustać ma w miesiąc po otworzeniu Izb posiedzeń *pleno jure*, ieżli podtenczas nie będzie w ustawę zamienione. — Równie ustać powinno *pleno jure* w dniu, w którymby ogłoszono rozporządzenie Królewskie obiawiaiące Izby Deputowanych rozwiązanie.« — Jenerał Foy przełożył dodatek następuiący: »Gdyby w przerwie iednego posiedzenia do drugiego zagroziły ważne okoliczności bezpieczeństwu Państwa, wtedy może Rząd ustanowione art. 8. (Konstytucyi) prawo aż do zwołania Izb zawiesić. Czas zawieszenia nie ma w żadnym przypadku przechodzić miesiąc od dnia, w którym rozporządzenie Królewskie względem tey suspensyi ogłoszone zostało.« Po długich i mocnych rozprawach, podczas których zabrał był głos także Minister spraw Zewnętrznych (Wice-Hrabia Montmorency) odrzucono powyższy dodatek znaczną większością głosów. — Tu P. Courvoisier przełożył opuścić ostatni okres artykułu od słów: »Równie ustać powinno *pleno juro* i t. d.« aż do końca, a na to miasto położyć: »Rozporządzenie namienione w powyższych dwóch okresach ustać ma *pleno jure* z końcem posiedzenia r. 1825.« P. Courvoisier na poparcie swoiego wniosku miał długą trwaiącą pięć kwadransów mówę, w którey wprowadził nayważnieysze pytania z prawa publicznego. Starał on się przykładami Anglii i Anglo-Amerykanów dowieść, że bezwarunkowa wolność prasy wiedzie do wyuzdania prasy. W roku 1819, wnet po ustawach nadaiących wolność dziennikom, widzieliśmy niedostateczność środków tamuiących. Nadewszystko zaś zwrócił on uwagę na niebezpieczeństwo, iakieby wzrosło z zupełney wolności dzienni-

)(

ków własnie podczas rozwiązania Izby. Rozwiązanie Izby Deputowanych iest nadzwyczaynym środkiem, który tylko ważne okoliczności sprowadzić mogą; okoliczności te byłyby ieszcze niebezpiecznieyszemi, gdyby Rząd podtenczas pozbawiony był broni, cenzury, którey raczey w takich czasach szukać powinien iako środka ocalenia. Jenerał Sebastiani żądał głosu przeciwko dodatkowi; gdy zaś bardzo było poźno (bo minęła godzina 7) zatém dalsze rozprawy zawieszono do dnia następuiącego.

Izba Parów zaięła się w d. 11. Lutego wyborem Członków Kommissyi upoważnioney do rozpoznania przyiętey przez Izbę Deputowanych ustawy względem prasy. Liczba głosów: 161; większość 82. Z tych Portalis miał za sobą 98, P. Deseze 93, P. Castelane 93, P. d'Orvilliers 93, P. Laforest 92. Wszyscy ogłoszeni zostali Członkami Kommissyi. Po nich mieli za sobą P. Mole 65, P. Jaucourt 65, P. Seguier 63, P. Lally-Tolendal 61, P. Larochefoucault-Liancourt 61 głosów.

Ztamtąd z d. 17. *z. m.* — Na wczorayszem posiedzeniu Izby Deputowanych ciągły się daley rozprawy nad poiedynczemi artykułami proiektu ustawy względem pism peryiodycznych i takowe ukończono. Tak dodatek P. Courvoisiera iak innych Członków przełożone do art. 4. zostały odrzucone, i artykuł ten iak i piąty i ostatni, stanowiący; »że rozporzą»dzenia dawnieyszych ustaw, ninieyszą niezni»esionych maią bydź nieustannie wykonywane,« przyięto bez odmiany. Przy ostatniém głosowaniu w ogólności nad proiektem do ustawy było za tąż 219 głosów a 137 przeciwko teyże. Większość za przyięciem 82. Jutro rozpocząć się maią rozprawy nad przepisami zdrowia.

Monitor donosi o przybyciu Posła Francuzkiego Margrabi Latour Maubourga do Konstantynopola w d. 27. Grudnia i opisuie onegoż uroczyste przyięcie.

W d. 14. rano zabrała Policyia Paryzka w różnych sklepach mnóstwo litografowanych obrazów Buonapartego i różnych członków iego rodziny tudzież inne allegoriczne ryciny, których przedmioty zmierzały do zaburzenia spokoyności publiczney i uwięziła kilka osób iako robiących owe rysunki.

List z Nantes zawiéra, że teatr tegoż miasta zamknięty od d. 4. Lutego.

Burmistrz w Angers zakazał tego roku balów maskowych iakoteż innych rodzaiów maskarad i przebieranía się.

Piszą z Metz, iż Policyia udała się do domu Salmona sędziego zastępcy chcąc go uwięzić, ale go iuż nie zastała. Poszła także do byłego Pułkownika, synowca zmarłego P. Rollanda (z Mozelli) Radcy przy Sądzie Królewskim i Członka Izby Deputowanych; przeyrzała dom i wszystkie iego papiery.

Okólnik Prefekta Depart. niższey Ligiery zawiera: »Uważano w różnych czasach, iż naywięcéy ludzie młodzi iakoby kupcy a nie podobni, aby handlować mieli, ieżdżą po Francyi, rozsiewaią różne fałszywe nowiny i miewaią niepokoiące i buntownicze rozmowy. Niebezpieczni ci ludzie zdaie się, iż wszędzie gdzieby mogli, chcieliby uwieść urzędników władzy publiczney.«

Zjednoczone Niderlandy.

Z Bruxelly d. 15. *Lutego* — Król Jegomość uznał prawnie Trapistów w Westmale pod Antwerpiią. Zatrudniaią się nawracaniem pogan i nauczaniem dzieci; śluby czynią na lat pięć.

Na granicach Francuzkich szukaią czynnie Officerów zbiegłych; Państwa zagraniczne miały bydź wezwane, aby takowych uwięziły i wydały.

Niemcy.

Z Halli donoszą pisma publiczne bliższe szczegóły tamecznych wypadków: »Między Policyią i uczniami panowały nieporozumienia przypisywane Kommissarzowi Rządowemu Witzleben, człowiekowi zasłuszonemu i poważanemu. Tymczasem nieukontentowanie przeciwko niemu, z powodu nakazanego zamknięcia sali do fechtowania doszło tak dalece, iż dopuszczono się przed iego domem bezprawiów. Uwięzienie kilku uczniów, i w związku z tym wypadkiem fałszywe wieści tak mocno zapaliły głowy uczniów, iż w d. 7. Lutego wyszło ich 4 do 500 do pobliskich wsi: Ammendorf i Beesen. Tymczasem mocne i skuteczne współdziałania władz, a szczególniey zupełne porozumienie się Senatu z Komissarzem Rządowym, sprawiły, że młodzi wychodzcy poznali wnet błąd swego mniemania, iakoby przeciwko nim dowolnie i nieprawnie postąpiono. Wczoray wieczorem powrócili w wszelkim porządku i spokoynie do miasta i zaczęli znowu chodzić do kollegiiów.«

Rossyia.

Z Wilna d. 10. *Lutego v. s.* — Pocztamt Litewski ogłasza z d. 8. t. m., iż z potwierdzenia głównego Naczelnika wspomnionego Departamentu wolno iest we wszystkich urzędach pocztowych Dyrekcyi Litewskiey przyymować i odprawiać wszelkie posyłki do Królestwa Polskiego oraz zagraniczna złota i sre-

brną monetę, i że takowe posyłki przyymowane będą wszędzie iednakowo, w pocztamcie zaś samym w expedycyi zagranicznych poczt, a odprawione zostaną przez kantory pograniczne w Brześciu i Kownie.

Królestwo Polskie.

Z Warszawy dnia 25. Lutego 1822. — W Imieniu Nayiaśnieyszego Alexandra I. i t. d. Xiążę Namiestnik Królewski w Radzie Stanu:

»Nim w skutku Art. 29. prawa Seymowego o hypotekach, organizacyia magistratur hypotecznych i postępowanie hypoteczne, tymczasowo przez instrukcyią Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości zastąpione, po dłuższém téyże instrukcyi doświadczeniu, przez Nas przepisanemi będą; uznaliśmy potrzebę wydać postanowienie względem appellacyi od decyziów, bądź Kommissyy hypotecznych, bądź wydziałów Sądowych Art. 29. wyżey wzmiankowanego prawa dozwołoney. W tym tedy celu

Zważywszy: iż procedura Sądowa w Art. 443. czas do appellacyi liczonym mieć chce od daty wręczenia wyroku;

Zważywszy: iż zastosowanie tego przepisu do decyzyiów Kommissyy hypotecznych i wydziałów Sądowych byłoby utrudniaiącém i kosztownem. W dopełnieniu Art. 29. prawa Seymowego o hypotekach, na przełożenie Kommissyi Rządowey Sprawiedliwości i po wysłuchaniu zdań ogólnego Zgromadzenia Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. Co do aktów pierwiastkowego zaprowadzenia: czas odwołania się od decyzyiów Kommissyy hypotecznych ma bydź trzymiesięczny i liczyć się będzie co do decyzyiów Kommissyy hypotecznych w Woiewództwach Mazowieckiém i Kaliskiém, w których czynność rozpoznawania aktów pierwiastkowego zaprowadzenia, iuż ukonczoną została, od dnia ogłoszenia ninieyszego postanowienia; a co do decyzyiów Kommissyy hypotecznych innych Woiewództw, od dnia przez Kommissyią Rządową Sprawiedliwości, względem każdego w szczególe Woiewódtwa ogłosić się mianego o ukończoney czynności rozpoznawania aktów.

Art. 2. Co do aktów następnych:

a.) Wydziały sądowe obowiązanemi są na pierwszém swem zwyczaynem posiedzeniu, po wpisaniu lub wniesieniu do xięgi wieczystey aktu, decyzyią względem niego wydać i na temże posiedzeniu stronom ogłosić, naypoźniey zaś wydanie decyzyi, i iey ogłoszenie na posiedzeniu zwyczaynem, ma nastąpić w dniach dziesięciu, rachuiąc od dnia wspisania lub wniesienia do xiąg aktu.

b.) Jeden lub więcey dni stałych w tygodniu, oznaczonemi będą, na posiedzenie zwyczayne, w którem strony bez oddzielnego wezwania stawić się powinny, dla wysłuchania decyzyi.

c.) W przypadkach nagłych, ma bydź decyzyia prędzey na posiedzeniu nadzwyczaynem wydaną, i stronom ieżeli są przytomne ogłoszoną. Jeżeli nie są przytomne, ogłoszenie do nayblizszego zwyczaynego posiedzeniu odłożonem będzie.

d.) Czas do założenia appellacyi będzie trzymiesięczny, i liczyć się ma od dnia ogłoszenia decyzyi wydziału.

Jeżeli strony na decyzyi wyraźnie przestaią, wzmianka o tém oświadczeniu uczynioną będzie w xiędze wieczystey.

e.) Jeżeli decyzyia wydziałów sądowych dotyczy się hypoteki prawney lub sądowey, wtedy przepisy powyższe stosuią się do osoby żądaiącey wpisu; co zaś do osoby, przeciw którey wpis nastąpił, decyzyia wydziału ma bydź iey wręczoną, a odwołanie się od niey służyć iey będzie do trzech miesięcy, od dnia wręczenia decyzyi przez osobę żądaiącą wpisu.

Art. 3. Odwołanie się od decyzyiów wydziałów sądowych, przed ogłoszeniem ninieyszego postanowienia zapadłych, służyć będzie stronom do trzech miesięcy, rachuiąc od dnia ogłoszenia tegoż postanowienia.

Art. 4. Strona odwołuiąca się od decyzyi bądź Kommissyi hypoteczney, bądź wydziału Sądu, obowiązaną będzie appellacyią, w przeciągu czasu do iey założenia dozwolonego, w xiędze wieczystey obiawić, ieżeli zaś nie obiawiła, a osoby trzecie po upłynionym terminie appellacyi, akta w xiędze zawarły, lub do niey ie wniosły, tedy decyzyia względem tych trzecich osób uważaną będzie za prawomocną.

(Dokończenie nastąpi.)

W Garwolinie pod laską Marszałkowską JW. Fransiszka Olszewskiego obranymi zostali Radcami Woiew. WW. Antoni Pniewski i Mikołay Kamiński. — W Wieluniu pod Marszałkostwem JX. Chrzanowskiego Kanon. Gniezn. Radcą Woiew. obranym został JX. Lisiecki Kan Płock. W Kalwaryi pod przewodnictwem Marszałka JW. Piotra Mroczka Posłem obrany został JW. Wicent. Gawroński a Radcami Woiew. JWW. Józef Wiśniewski i Bend. Achmatowicz. — W Jędrzeiowie obrany został Posłem JW, Jan Hrabia Ledochowski Marszałek tegoż Sey-

miku, a Radcami Woiew. JWW. Stanisław Wężyk i Antoni Oraczewski.

Obraz polityczny różnych Państw Europeyskich, w Listopadzie 1821.

Césarstwo Austryiackie. — Cesarz Jego Mość wielu woyskowym począwszy od feldwebla i wachmistrza odwrótnie, którzy się wyszczególnili w ostatnim pochodzie Neapolitańskim rozdał nagrody po części w medalach za męztwo, po części w pieniądzach. Rząd kraiowy wydał okólnik o Węglarzach. — Xiążę Kanclerz Państwa powrócił z podróży do Hannoweru. — Dwudzieste ciągnienie losów dawnego procentowego długu stanu w pieniądzach papierowych nastąpiło w d. 3. Listopada. Spalono znowu publicznie 10 millionów w pieniądzach papierowych. Summa tym sposobem umorzonych pieniędzy papierowych wynosi 350 mill. ZR. — W Lubiannie odprawił się Seym Karyntyyski. — Fregata Austryiacka Karolina wyprawiona do Chin przybyła szczęśliwie do Batawii, osada okrętu była zupełnie zdrową. Druga fregata Austryia zawinęła do la Valetta, portu wyspy Malty; należy ona iak wiadomo, do eskadry Austryiackiey na morzu środziemném.

Cesarstwo Tureckie. — Dotychczasowy Reis-Effendy utracił mieysce i został wygnany, zaszły także odmiany w osadzeniu Wielkorządzców. — W Konstantynopolu popełniaią poiedynczo żołnierze i inne osoby z ostatnich klass pospólstwa bezprawia i gwałty. Ministrowie Austryiacki i W. Brytanii zaniesli z tego powodu dobitne skargi, które też nie chybiły zamiaru, ponieważ w d. 30. Listopada ogłoszono rozkaz Rządowy zakazuiący z wielką surowością wszystkich podobnych przestępstw. — W Cesarei w Syrii ścięto byłego tłómacza W. Porty, Janka Kallimachego. Brat iego, Xiążę Karol, mianowany przed kilku miesiącami Hospodarem Wołoskim, poźniey z całą rodziną wygnany do Bola, w małey Azyi, przestraszony śmiercią swego brata, zakończył życie. — Kapitan Farmaki, maiący dość znaczenia na Wołoszczyznie a wzięty przy zdobyciu klasztoru Seck w niewolę, stracony został publicznie w Konstantynopolu. — Z wypadków woiennych zaszło co następnie: »Oddział flotty Turecki spalił Galaxadi (w porcie Lepantu) mieysce ogólnego zbierania się Greckich rozboyników morskich i zniszczył znayduiące Greckie okręty w porcie lub uprowadził ie do Patras. Po tey czynności powróciła flotta Turecka, pod dowództwem Kapudana Beja i w towarzystwie eskadry posiłkowey Egipskiey i Algierskiey do Dardanellów, prowadząc w tryiumfie 30 okrętów Greckich wziętych pod Galaxadi.« — W Albanii odniosł znaczne korzyści dowódzca Turecki Churszyd Basza nad Ali Baszą Janiny, i zdobył dwie zewnętrzne warownie tey Stolicy. Spodziewa się, iż niebawnie będzie mógł donieść W. Porcie o pokonaniu tego strasznego nieprzyiaciela. — Na półwyspie Morei wzięli Grecy Trippolizzę i całą ludność tego miasta, niewyłączaiąc kobiet i dzieci, wyrznęli. — Na wiadomość, że dwa woyska Perskie, pod dowództwem synów Szaha Perskiego, wtargnęły w granice Tureckie, i zagrażaią miastu Erzerum i Bagdadowi, ogłosiła Turcyia woynę przeciwko Persyi, i wydała rozkazy do wzmocnienia woysk na tameczney granicy. Atoli pokazuie się z naynowszych wiadomości, że woyna ta nie długo potrwa, ponieważ Szah Perski oświadczył wyraźnie, iż nie ma zamiaru rozpoczynania woyny z Turcyią. Wysłał nawet do obu Xiążąt (ieden z tych iest Następcą teraźnieyszego Szaha) rozkazy, wstrzymania dowolnie rozpoczętych kroków nieprzyiacielskich i niedopuszczania się na przyszłość takowych przeciwko prowincyiom Tureckim. Oczekiwać należy, czyli też na wiadomości te cofnie W. Porta oświadczenie woyny ogłoszone przeciwko Persom.

W. Brytaniia. — Król powrócił z podróży swoiey do Hannoweru; od tego czasu odebrał wiele adressów z życzeniami od miast i korporacyy. — Parlament odroczono do d. 3. Stycznia 1822. — W Ministeryium zaszły nieiakie odmiany. P. Robert Peel został Sekretarzem Stanu Spraw Wewnętrznych w mieyscu Lorda Sidmoutha; Margrabia Wellesley mianowany iest Wice-Królem w mieyscu Hrabiego Talbot, a P. Goulburn w mieyscu P. Grant Sekretarza Stanu w Irlandyi. — W spomnionym kraiu popełnili związkowi i inni burzyciele spokoyności, rozmaite zgróży, które szczególniey w Hrabstwie Cork taki przybieraią charakter, iż wezwano siłę zbroyną, aby położyć koniec rozboiom i mordom.

(*Dokończenie nastąpi.*)

Redakcyia F. Brattera. — Drukiem J. Pillera.